

NIBIONORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Helse- og omsorgsdepartementet

Dato: 14.09.2026
Deres ref: 26/2389

NIBIO
Postboks 115, 1431 Ås
Tlf: 406 04 100
post@nibio.no
nibio.no

Org. nr: 988 983 837

Høringssvar – forslag til endringer i alkoholloven

Vi viser til deres høring 5. juni om endringer i alkoholregelverket som gjør det mulig med begrenset salg av alkoholholdige drikker direkte fra produsent. Norsk institutt for Bioøkonomi (NIBIO) har med dette innspill fra Norsk genressurssenter. NIBIO har for øvrig, i eget innspill, sendt departementet innspill knyttet til behov for evaluering, forutsigbare rammevilkår og lokal råvareforankring.

Kveik som genetisk ressurs og grunnlag for lokal verdiskaping

Norsk genressurssenter i NIBIO arbeider for å sikre og bærekraftig bruke nasjonale genetiske ressurser for mat og landbruk. I forbindelse med høringen om forslag til endringer i alkoholloven og alkoholforskriften om utvidet ordning for begrenset salg av alkoholholdig drikk direkte fra produsent, ønsker vi å peke på den særlige betydningen av kveik, tradisjonell norsk gårdsgjær, som en unik genetisk ressurs.

Kveik er utviklet og bevart gjennom generasjoner med gardsbrygging, særlig på Vestlandet. De ulike kveikstammene representerer et verdifullt genetisk mangfold knyttet til lokale bryggetradisjoner, gårder og bygdesamfunn.

NIBIO samarbeider med Stiftinga Vestnorsk kulturakademi for bevaring av genmateriale fra kveik. Slik bevaring er viktig, men alene ikke tilstrekkelig. Den mest robuste langsiktige bevaringen skjer gjennom aktiv bruk. Når kveik fortsatt brukes og vedlikeholdes, bevares både det genetiske materialet og den tradisjonelle kunnskapen knyttet til den.

Norsk genressurssenter mener på denne bakgrunnen at hensynet til bevaring og bærekraftig bruk av kveik som genetisk ressurs bør inngå i vurderingen av de foreslåtte endringene i alkoholloven og alkoholforskriften om utvidet direkte salg fra produsent. Regelverket bør utformes slik at det, innenfor rammene av alkohollovens formål, legger til rette for aktiv bruk av lokale kveikstammer

NIBIO

og for lokal verdiskaping knyttet til denne genressursen. En slik tilrettelegging vil ikke bare bidra til lokal næringsutvikling, men også styrke bevaringen av kveik gjennom fortsatt bruk og videreføring av tradisjonell kunnskap.

Den foreslåtte utvidelsen av ordningen for direkte salg av alkoholholdig drikk fra produsent kan gi gårdbrukere og andre lokale produsenter et bedre økonomisk grunnlag for å fortsette å bruke og forvalte lokale kveikstammer. For tradisjonsøl brygget med lokal kveik kan økte muligheter for direktesalg bidra til at både genetiske ressurser og tilhørende kulturtradisjoner holdes i aktiv bruk.

Med vennlig hilsen

Per Stålnacke

Forskningsdirektør, NIBIO